

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 24 maja 2017 r.

RM-10-55-17

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo prasowe

Art. 1. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 i w art. 9 w pkt 1 wyrazy „Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „Rzeczypospolitej Polskiej”;
- 2) w art. 10 uchyla się ust. 2 i 3;
- 3) w art. 14:
  - a) uchyla się ust. 2,
  - b) w ust. 4 wyrazy „ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 14a”;
- 4) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi, o ile nie była ona uprzednio publikowana, lub była wygłoszona publicznie.

2. Dziennikarz informuje osobę udzielającą informacji o prawie do autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi. Osoba udzielająca informacji zgłasza dziennikarzowi żądanie autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi niezwłocznie po udzieleniu wypowiedzi.

3. Osoba udzielająca informacji dokonuje autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu:

- 1) 6 godzin – w odniesieniu do dzienników,
  - 2) 24 godzin – w odniesieniu do czasopism
- chyba że strony umówią się inaczej.

4. Bieg terminów, o których mowa w ust. 3, rozpoczyna się od momentu przekazania w sposób wzajemnie uzgodniony tekstu dosłownie cytowanej wypowiedzi

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1988 r. poz. 324, z 1989 r. poz. 187, z 1990 r. poz. 173, z 1991 r. poz. 442, z 1996 r. poz. 542, z 1997 r. poz. 554 i 770, z 1999 r. poz. 999, z 2001 r. poz. 1198, z 2002 r. poz. 1271, z 2004 r. poz. 1181, z 2005 r. poz. 377, z 2007 r. poz. 590, z 2010 r. poz. 1228 i 1551, z 2011 r. poz. 459, 934, 1204 i 1660, z 2012 r. poz. 1136 oraz z 2013 r. poz. 771.

przewidzianego do publikacji w prasie osobie udzielającej informacji lub osobie przez nią upoważnionej tak, aby osoba ta mogła się zapoznać z treścią tekstu.

5. Nie stanowi autoryzacji zaproponowanie przez osobę udzielającą informacji nowych pytań, przekazanie nowych informacji lub odpowiedzi, a także zmiana kolejności wypowiedzi w autoryzowanym tekście materiału przewidzianego do publikacji w prasie.

6. W przypadku niedokonania lub odmowy dokonania autoryzacji w terminach określonych w ust. 3 uznaje się, że dosłownie cytowana wypowiedź została autoryzowana bez zastrzeżeń.”;

- 5) uchyla się rozdział 3;
- 6) w art. 20 w ust. 1 w zdaniu pierwszym wyraz „wojewódzkim” zastępuje się wyrazem „okręgowym”;
- 7) w art. 25 w ust. 3 zdanie 1 otrzymuje brzmienie:
„Redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma nie może być osoba skazana za przestępstwo wymienione w rozdziale XVII ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952 i 966), jeżeli nie upłynął okres 10 lat od zakończenia odbywania kary, oraz osoba skazana za występki tego samego rodzaju, jeżeli nie upłynął okres 3 lat od zakończenia odbywania kary, osoba skazana za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie, a także osoba, która co najmniej trzykrotnie była karana za przestępstwa określone w ustawie – Prawo prasowe.”;
- 8) w art. 41 wyrazy „rad narodowych oraz ich organów” zastępuje się wyrazami „organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego”;
- 9) po art. 49a dodaje się art. 49b w brzmieniu:
„Art. 49b. 1. Kto publikuje wypowiedź bez umożliwienia osobie udzielającej informacji dokonania autoryzacji na zasadach określonych w art. 14a
– podlega karze grzywny.
2. Karze, o której mowa w ust. 1, nie podlega, kto publikuje dosłownie cytowaną wypowiedź.”;
- 10) art. 54c otrzymuje brzmienie:
„Art. 54c. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 45 oraz art. 49b, następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks

postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 708, 962 i 966).”.

Art. 2. Do autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi udzielonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1) **Potrzeba i cel zmiany ustawy**

Nowelizacja ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wynika z konieczności wdrożenia wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Wizerkaniuk przeciwko Polsce (skarga nr 18990/05) wydanego w dniu 5 lipca 2011 r.

W toku postępowania Europejski Trybunał Praw Człowieka, zwany dalej „ETPC”, badał zgodność przepisów dotyczących autoryzacji, a w szczególności dotyczących odpowiedzialności karnej za publikację wypowiedzi bez uzyskania autoryzacji, z art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.), którego celem jest ochrona wolności wyrażania opinii. Trybunał uznał, że przepisy ustawy dają osobom, z którymi przeprowadzono wywiad „nieograniczone prawo zapobiegania opublikowaniu przez dziennikarza wywiadu uznanego za kłopotliwy lub niepoehlebny, niezależnie od tego jak jest prawdziwy lub dokładny”. Trybunał zaznaczył przy tym, że polskie przepisy „mogą sprawić, iż dziennikarze będą unikać stawiania wnikliwych pytań z obawy, że ich rozmówca może później zablokować publikację całego wywiadu odmawiając autoryzacji lub wybierać rozmówców uznanych za współpracujących, ze szkodą dla jakości debaty publicznej”. ETPC uznał także sankcję karną za opublikowanie wypowiedzi bez uzyskania autoryzacji za nadmierną i nieproporcjonalną. ETPC podkreślił również, że wadą dotychczasowej regulacji jest nieokreślenie terminów, w których autoryzacja powinna być dokonana. W ocenie ETPC „wiadomość jest towarem łatwo ulegającym popsuciu i opóźnienie jej publikacji, nawet przez krótki okres czasu, może pozbawić ją całkowitej wartości i zainteresowania nią (...). W związku z tym, dziennikarz nie może być w zasadzie zobowiązany do odrzucania publikowania informacji na temat leżącej w interesie ogólnym, bez zaistnienia istotnych powodów dotyczących interesu publicznego lub ochrony praw innych osób”. Jednocześnie ETPC podkreślił, że „postępowanie karne wszczęte przeciwko skarżącemu i nałożona na niego sankcja karna, bez dbałości o precyzyjność i przedmiot opublikowanego tekstu i mimo jego niekwestionowanej staranności w celu zapewnienia, żeby opublikowany tekst odpowiadał rzeczywistym wypowiedziom parlamentarzysty, była nieproporcjonalna do okoliczności”.

Wyrok ETPC oznacza, że polskie regulacje prawne dotyczące autoryzacji w aktualnym kształcie są niezgodne z postanowieniami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Trybunał uznał, że przepisy te „nie mogą być uznane za zgodne z założeniami społeczeństwa demokratycznego i miejscem wolności słowa, jakie zajmuje w takim społeczeństwie”. W tej sytuacji konieczne jest dokonanie zmiany brzmienia przepisów i dostosowanie ustawy do Konwencji w zakresie wskazanym w uzasadnieniu powołanego wyroku ETPC.

Ponadto w ramach nowelizacji proponuje się tzw. dekomunizację przepisów ustawy, polegającą na usunięciu z niej nieaktualnej siatki pojęciowej (to jest Polska Rzeczpospolita Ludowa), rad narodowych oraz Rady Prasowej. Niewłaściwe jest, aby po 28 latach od zmiany systemu politycznego w Polsce podstawowy akt prawny regulujący działalność prasową, a co za tym idzie podstawowy akt prawny gwarantujący wolność wypowiedzi, w dalszym ciągu odwoływał się do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i nieaktualnych pojęć funkcjonujących w okresie, kiedy ustawa była uchwalana.

W ramach nowelizacji proponuje się także dostosowanie ustawy do przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.).

2) Obecny stan regulacji prawnych

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe zawiera lakoniczną regulację poświęconą instytucji autoryzacji. Zgodnie z art. 14 ust. 2 „dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi, o ile nie była ona uprzednio publikowana”. Ustawa nie wskazuje terminów, w których można skorzystać z tego uprawnienia.

Jednocześnie zgodnie z art. 49 ustawy naruszenie przepisu art. 14 ust. 2 (a więc także odmowa lub nieprawidłowe przeprowadzenie autoryzacji) uznane zostało za przestępstwo zagrożone karą grzywny albo karą ograniczenia wolności.

Ustawa odwołuje się do nieaktualnej siatki pojęciowej – nazwy „Polska Rzeczpospolita Ludowa” (art. 2 i art. 9 pkt 1 ustawy), a także nieistniejących organów administracji rządowej (rady narodowe – art. 41 ustawy) oraz sądów (sądy wojewódzkie – art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy). Ponadto odwołuje się do nieobowiązującej już

w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny terminologii, w tym do „przestępstwa popełnianego z niskich pobudek”.

3) Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowana ustawa wprowadza szczegółową regulację dotyczącą autoryzacji i poświęca tej instytucji nowy art. 14a. W proponowanym ust. 1 utrzymuje się dotychczasową zasadę, zgodnie z którą dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi. Zachowuje się także obecnie obowiązujący wyjątek, zgodnie z którym autoryzacja nie jest wymagana w odniesieniu do wypowiedzi, które zostały już opublikowane. Jednocześnie wprowadza się drugi wyjątek, zgodnie z którym dziennikarz nie będzie musiał uzyskać autoryzacji wypowiedzi wygłoszonej publicznie, np. podczas konferencji prasowej lub innego rodzaju wystąpienia publicznego osoby udzielającej informacji.

Z uwagi na fakt, iż autoryzacja jest uprawnieniem osoby udzielającej informacji prasie (na co wskazuje przepis stanowiący, że „dziennikarz nie może odmówić (...) autoryzacji”), osoba chcąca skorzystać z tego prawa powinna zgłosić takie żądanie dziennikarzowi niezwłocznie po udzieleniu swojej wypowiedzi. Jednocześnie obowiązkiem dziennikarza będzie poinformowanie rozmówcy o możliwości skorzystania z prawa do autoryzacji. Należy bowiem pamiętać, że informacje są udzielane prasie nie tylko przez osoby mające częsty kontakt z dziennikarzami i świadome swoich uprawnień, ale także osoby, których kontakty z przedstawicielami mediów są sporadyczne lub osobami, które nie posiadają wiedzy o funkcjonowaniu prasy (projektowany art. 14a ust. 2 ustawy).

W dalszej części przepisu doprecyzowuje się postępowanie dziennikarza i osoby udzielającej wypowiedzi w zakresie autoryzacji. ETPC podkreślił, że wadą dotychczasowej regulacji jest nieokreślenie terminów, w których autoryzacja powinna być dokonana. W związku z tym proponuje się wprowadzenie ustawowych terminów na udzielenie autoryzacji. W przypadku udzielania wypowiedzi dla dziennika osoba udzielająca tej wypowiedzi miałaby 6 godzin od momentu przekazania jej (lub upoważnionej przez nią osobie) w sposób wzajemnie uzgodniony tekstu przewidzianego do publikacji w prasie zawierającego wypowiedź (projektowany art. 14a ust. 3 pkt 1 ustawy).

Proponuje się jednocześnie wprowadzenie dłuższego, 24-godzinnego terminu na udzielenie autoryzacji w odniesieniu do wypowiedzi udzielanych dla czasopism (projektowany art. 14a ust. 3 pkt 2 ustawy). Należy bowiem uznać, że w przypadku czasopism, które nie są wydawane codziennie, krótki 6-godzinny termin nie jest konieczny.

W celu ochrony dziennikarza i zapobieżenia sytuacjom, w których osoba udzielająca wypowiedzi dla prasy, w ramach dokonywania autoryzacji, będzie dokonywała zmian w udzielonej wypowiedzi proponuje się wprowadzenie do ustawy art. 14a ust. 5. Regulacja w nim zawarta dotyczy działań, których nie będzie można uznać za autoryzację. Będą nimi zaproponowanie przez osobę udzielającą informacji nowych pytań, przekazanie nowych informacji lub odpowiedzi – traktowane zbiorczo jako aktywność niezwiązana z wcześniejszym udzieleniem informacji, a także zmiana kolejności wypowiedzi w autoryzowanym tekście materiału przewidzianego do publikacji w prasie.

Po upływie określonych w ustawie terminów dziennikarz mógłby dokonać publikacji dosłownie cytowanej wypowiedzi. Zgodnie bowiem z projektowanym art. 14a ust. 6 ustawy niedokonanie autoryzacji w określonym ustawowo terminie będzie oznaczało, że osoba ta wyraziła zgodę na publikację dosłownie cytowanej wypowiedzi w brzmieniu przedstawionym przez dziennikarza. Z uwagi na treść ust. 5, także przekazanie w ramach autoryzacji nowych pytań, informacji lub odpowiedzi albo zmiana kolejności wypowiedzi nie będzie mogła być uznana za dokonanie autoryzacji. W związku z tym, jeżeli osoba udzielająca wypowiedzi zaproponuje nowe pytania, informacje lub odpowiedzi albo zmieni kolejność wypowiedzi, po upływie terminów określonych w ust. 3 dziennikarz będzie również mógł dokonać publikacji pierwotnej wypowiedzi. Regulacja ta stanowi więc wykonanie wyroku ETPC, który wskazał, że w obecnym stanie prawnym „dziennikarze będą unikać stawiania wnikliwych pytań z obawy, że ich rozmówca może później zablokować publikację całego wywiadu odmawiając autoryzacji lub wybierać rozmówców uznanych za współpracujących, ze szkodą dla jakości debaty publicznej”. Po wprowadzeniu nowelizacji efekt, którego zaistnienia obawiał się ETPC, nie będzie miał miejsca. W przypadku przekroczenia terminów na dokonanie autoryzacji, znaczącej ingerencji w wypowiedź, a także

odmowy dokonania autoryzacji dziennikarz będzie miał bowiem prawo do publikacji pierwotnej dosłownie cytowanej wypowiedzi.

Zgodnie z powołanym orzeczeniem ETPC regulacje, na podstawie których możliwe jest wszczęcie postępowania karnego oraz wydanie wyroku wyłącznie za opublikowanie wypowiedzi bez uzyskania autoryzacji, są nieproporcjonalne w stosunku do okoliczności i dóbr, które są chronione przez prawo do autoryzacji. Należy podkreślić, że na podstawie obecnie obowiązujących przepisów możliwe jest nałożenie sankcji karnej nawet w przypadku, w którym dziennikarz, co prawda nie uzyskał autoryzacji tekstu wypowiedzi, ale opublikował tekst całkowicie odpowiadający treści udzielonej wypowiedzi.

Uznając sankcję karną za nieproporcjonalną i nadmierną, proponuje się jej uchylenie i wprowadzenie w tym miejscu odpowiedzialności wykroczeniowej. Uchylenie art. 14 ust. 2 ustawy i przeniesienie przepisów dotyczących autoryzacji do nowej jednostki redakcyjnej projektowanego art. 14a ustawy powoduje, że czyny związane z uniemożliwieniem osobie udzielającej informacji dokonania autoryzacji na zasadach określonych w projektowanym art. 14a wyłączone zostają z wprowadzającego odpowiedzialność karną za przestępstwo art. 49 ustawy. Konieczne jest więc dodanie nowej regulacji art. 49b dotyczącej odpowiedzialności wykroczeniowej, który sankcjonuje karą grzywny opublikowanie dosłownie cytowanej wypowiedzi w sytuacji uniemożliwienia osobie udzielającej informacji dokonania autoryzacji. Działanie dziennikarza nie powinno być jednak sankcjonowane, jeżeli pomimo naruszenia obowiązku umożliwienia dokonania autoryzacji, opublikuje wypowiedź w pełni zgodną z udzieloną wypowiedzią. ETPC podkreślił w swoim wyroku, że „postępowanie karne wszczęte przeciwko skarżącemu i nałożona na niego sankcja karna, bez dbałości o precyzyjność i przedmiot opublikowanego tekstu i mimo jego niekwestionowanej staranności w celu zapewnienia, żeby opublikowany tekst odpowiadał rzeczywistym wypowiedziom parlamentarzysty, była nieproporcjonalna do okoliczności”. Propozycja wprowadzenia odpowiedzialności wykroczeniowej, która dodatkowo będzie wyłączona, jeżeli dziennikarz zachowa staranność, a jego tekst będzie odpowiadał rzeczywistym wypowiedziom, stanowi więc wykonanie wyroku ETPC.

Zgodnie z proponowanym nowym brzmieniem art. 54c, czyn określony w projektowanym art. 49b uznany zostaje za wykroczenie, a postępowanie w sprawach

o czyny określone w projektowanym art. 49b prowadzone będzie na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.).

W treści nowelizacji uregulowano również kwestie przejściowe, to jest sytuację, w której udzielenia informacji podlegającej autoryzacji dokonano przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy (art. 2 projektu). Uznano, że zasadne jest zastosowanie w takiej sytuacji przepisów dotychczasowych, aby nie zaburzać bieżącego funkcjonowania prasy przez wprowadzenie konieczności ponownego wszczynania już rozpoczętych procedur autoryzacji.

W zakresie przepisów dekomunizacyjnych:

- 1) wprowadzono aktualną nazwę Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art. 2 ustawy oraz nazwy dzienników urzędowych w art. 9 pkt 1 ustawy;
- 2) uchylono w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy przepisy dotyczące realizowania przez dziennikarza ogólnej linii programowej określonej w statucie lub regulaminie redakcji. Powszechnie uznaje się, że obowiązek podporządkowania się przez dziennikarza preferencjom ideowym obowiązującym w danej redakcji stanowi ograniczenie wolności słowa (*vide*: J. Sobczak, *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008 r.), a także wolności dziennikarza do wykonywania obowiązków zgodnie z własnym sumieniem. Możliwość rozwiązania stosunku pracy w przypadku wyrażania przez dziennikarza własnych poglądów i korzystania z prawa do swobodnej wypowiedzi narusza art. 54 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) uchylono rozdział 3 (art. 17 ustawy), to jest przepisy dotyczące Rady Prasowej. Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 17 ustawy tworzy się Radę Prasową, której członkowie powoływani są przez Prezesa Rady Ministrów. Pomimo obowiązywania tej regulacji, w praktyce Rada Prasowa od dawna nie funkcjonuje. Ostatnia Rada Prasowa została powołana w 1985 r., a po zakończeniu jej kadencji w 1988 r. Rada nigdy więcej nie została powołana. Art. 17 ustawy należy więc uznać za przepis od dawna martwy;
- 4) dostosowano nazwę sądu rejestracyjnego do obecnie obowiązującego nazewnictwa sądów powszechnych w Polsce w art. 20 w ust. 1 ustawy w zdaniu pierwszym;

- 5) zastąpiono pojęcie „rady narodowe” pojęciem „organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego” w art. 41 ustawy.

Projekt przewiduje dostosowanie przesłanek uniemożliwiających pełnienie funkcji redaktora naczelnego przez wskazanie, że redaktorem naczelnym nie może być osoba, która popełniła przestępstwo zawarte w rozdziale XVII ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (projektowany art. 25 ust. 3 zdanie 1 ustawy). Przestępstwa określone w tym rozdziale „przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej” to najcięższe przestępstwa przeciwko interesom państwa. Są one odpowiednikiem „zbrodni przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” uregulowanych w nieobowiązującym już Kodeksie karnym z 1969 r. Zastępuje się także pojęcie „przestępstwa popełnionego z niskich pobudek” (które wynikało z Kodeksu karnego z 1969 r.) jego aktualnym odpowiednikiem, czyli pojęciem „przestępstwa popełnionego w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie”.

W art. 3 projektu przewiduje się 14-dniowe *vacatio legis*, zgodnie z wymogami art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296, z późn. zm.).

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej stosownie do pisma Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 16 lutego 2017 r. (znak pisma DPUE.920.349.2017/2/MN).

Nowelizacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), zatem nie podlega notyfikacji.

Projekt ustawy nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projektowana regulacja pozytywnie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt ustawy został udostępniony na stronie podmiotowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. W trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy – Prawo prasowe	Data sporządzenia 27.04.2017 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Źródło: Inicjatywa własna
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Paweł Lewandowski, Podsekretarz Stanu w MKiDN	Nr w wykazie prac UD191
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Karol Kościński, Dyrektor Departamentu Własności Intelktualnej i Mediów w MKiDN, tel. 22 42 10 327	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Nowelizacja ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wynika z konieczności wdrożenia wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Wizerkaniuk przeciwko Polsce (skarga nr 18990/05) wydanego w dniu 5 lipca 2011 r. Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zwanego dalej „ETPC”, oznacza, że polskie regulacje prawne dotyczące autoryzacji w aktualnym kształcie są niezgodne z postanowieniami Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.). Trybunał uznał, że przepisy te „nie mogą być uznane za zgodne z założeniami społeczeństwa demokratycznego i miejscem wolności słowa, jakie zajmuje w takim społeczeństwie”. W tej sytuacji konieczne jest dokonanie zmiany brzmienia przepisów i dostosowanie ustawy do Konwencji w zakresie wskazanym w przywołanym wyroku.

Ustawa zawiera także siatkę pojęciową aktualną w systemie społeczno-politycznym obowiązującym w Polsce przed 1989 r., np. odwołania do prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, instytucji rad narodowych czy Rady Prasowej. Dekomunizacja przepisów ustawy podstawowej dla wolności prasy w Polsce po ponad 28 latach od zakończenia komunizmu jest więc niezbędna.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana ustawa wprowadza szczegółową regulację dotyczącą autoryzacji i poświęca tej instytucji nowy art. 14a. W proponowanym ust. 1 utrzymuje się dotychczasową zasadę, zgodnie z którą dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi. Zachowuje się także obecnie obowiązujący wyjątek, zgodnie z którym autoryzacja nie jest wymagana w odniesieniu do wypowiedzi, które zostały już opublikowane, oraz wprowadza się dodatkowy wyjątek dotyczący wypowiedzi wygłoszonej publicznie.

Projektowana ustawa doprecyzowuje postępowanie dotyczące udzielania autoryzacji. Ponadto ustawa uchyla odpowiedzialność karną za opublikowanie wypowiedzi bez umożliwienia dokonania autoryzacji i wprowadza w tym zakresie odpowiedzialność wykroczeniową, co stanowi bezpośrednie wykonanie wyroku ETPC.

Projektowana ustawa usuwa odwołania do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz instytucji istniejących w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Uchyla się także przepisy ograniczające wolność wypowiedzi dziennikarzy w postaci art. 10 ust. 2 i 3 ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Francja – autoryzacja uregulowana jest w ustawie o wolności prasy z 1881 r. (z późniejszymi nowelizacjami) oraz w kodeksie karnym. Pojęcie autoryzacji oznacza wyrażenie zgody na opublikowanie w prasie wypowiedzi, przybierającej formę dźwięku lub obrazu, która prezentuje stanowisko lub przynosi informację o osobie udzielającej autoryzacji. Uzyskanie autoryzacji przed publikacją wypowiedzi jest obowiązkiem dziennikarza. Każda publikacja bez uprzedniej autoryzacji osoby zainteresowanej rodzi odpowiedzialność cywilną bądź karną (publikacja wypowiedzi bez zgody zagrożona karą pozbawienia wolności lub grzywny do 15.000 euro) po stronie wydawcy i dziennikarza.

Niemcy – nie ma osobnej regulacji prawnej poświęconej autoryzacji, jednak ochrona prawna do niej zbliżona wypracowana jest przez przedstawicieli niemieckiej doktryny prawnej jako element szerszego prawa osobistego rozumianego jako prawo do decydowania o samym sobie. Szczególne znaczenie mają tutaj sądy oraz orzecznictwo w zakresie przyznawania zwiększonej ochrony osobie cytowanej przed nierzetelnym posługiwaniem się przez prasę jej wypowiedzią. Szczególną pozycję zajmuje wykładnia przepisów konstytucji stosowana przez Federalny Trybunał Konstytucyjny. Orzecznictwo Federalnego Trybunału Konstytucyjnego określiło w sposób definitywny zasady cytowania wypowiedzi przez prasę, odnosząc je do norm chroniących prawo do swobodnego rozwoju osobowości, gwarancji wolności wypowiedzi oraz wolności prasy.

Wielka Brytania – nie ma instytucji, którą można wprost porównać do instytucji autoryzacji. Najbliższą jej jest instytucja tzw. „breach of confidence”, która chroni poufność przekazywanych prasie informacji, jak i daje możliwość uzyskania wpływu na zakres publikowanych materiałów. Odnosi się ona jednak co do zasady do informacji o charakterze poufnym, które zostały przekazane w okolicznościach wskazujących na konieczność zachowania poufności charakteru. Regulacje

dotyczące odpowiedzialności za publikowanie wypowiedzi zawiera także ustawa o zniesławieniu. Na jej podstawie dziennikarz może uwolnić się od ewentualnej odpowiedzialności za publikację wypowiedzi, jeżeli udowodni dostówność cytatu.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Dziennikarze	trudna do oszacowania	Nie prowadzi się rejestru dziennikarzy. Szeroka definicja dziennikarza w obecnej sytuacji dynamicznie zmieniającego się rynku prasowego uniemożliwia dokładne oszacowanie wielkości tej grupy zawodowej.	Doprecyzowanie obowiązków i uprawnień w zakresie uzyskiwania autoryzacji od osoby udzielającej wypowiedzi dla prasy.
Osoby udzielające wywiadu	trudna do oszacowania	Osobą udzielającą wywiadu może być każdy obywatel RP, a także inna osoba, która udziela wypowiedzi dla prasy.	Doprecyzowanie obowiązków i uprawnień w zakresie udzielania autoryzacji.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt podlegał konsultacjom publicznym, z 20-dniowym terminem na zgłaszanie uwag, tj. do dnia 27 lutego 2017 r., z następującymi podmiotami:

- 1) Izbą Wydawców Prasy,
- 2) Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich,
- 3) Stowarzyszeniem Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) Katolickim Stowarzyszeniem Dziennikarzy,
- 5) Helsińską Fundacją Praw Człowieka,
- 6) Wydawnictwem Bauer,
- 7) Wydawnictwem Ringier Axel Springer Polska,
- 8) Polską Press Grupą,
- 9) Agorą,
- 10) Grupą ZPR Media,
- 11) Edipresse Polska,
- 12) Grupą Burda International,
- 13) Grupą Gremi,
- 14) Phoenix Press,
- 15) Instytutem Gość Media,
- 16) Polityką,
- 17) PMPG Polskie Media,
- 18) Fratria,
- 19) Maquard,
- 20) Egmont Polska,
- 21) Bonnier Business Polska,
- 22) SPES,
- 23) Polish Media Group,
- 24) Grupą Onet,
- 25) Interią.pl,
- 26) Wirtualną Polską.

Wyniki konsultacji zostały omówione w raporcie z konsultacji publicznych oraz opiniowania, dołączanym do OSR.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został udostępniony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (<http://bip.mkidn.gov.pl>).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie wpływa na sektor finansów publicznych – nie powoduje powstania dochodów ani wydatków budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-						
Niemierzalne		Wejście w życie ustawy będzie stanowić ułatwienie dla wydawców prasy publikujących wywiady. Wprowadzenie w ustawie terminów na udzielenie autoryzacji spowoduje, że osoba udzielająca wywiadu w prasie nie będzie mogła bez ograniczeń czasowych blokować publikacji dosłownie cytowanych wypowiedzi w prasie. Ustawa przyczyni się także do poprawienia sytuacji dziennikarzy, którzy będą poddani łagodniejszej sankcji za publikację wypowiedzi bez umożliwienia dokonania autoryzacji, a procedura autoryzacji zostanie jasno określona, co zwiększy poziom pewności prawnej dziennikarza.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie dotyczy.
--	--------------

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów	☐ zwiększenie liczby dokumentów	
☐ zmniejszenie liczby procedur	☐ zwiększenie liczby procedur	
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy	☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy	
☐ inne:	☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowana ustawa nie ma wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		
Omówienie wpływu	Nie dotyczy.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Wejście w życie ustawy będzie oznaczać rozwiązanie problemów opisanych w punkcie 1.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja projektu będzie mogła zostać dokonana po 5 latach obowiązywania ustawy. Jej dokonanie będzie możliwe w oparciu o statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące liczby postępowań w sprawach o wykroczenia w zakresie naruszenia art. 49b ustawy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z konsultacji publicznych oraz opiniowania.		

Raport z konsultacji publicznych oraz opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 8 lutego 2017 r. Zaproszenie do wzięcia udziału w konsultacjach publicznych zostało wysłane bezpośrednio do 26 podmiotów. Projekt został ponadto udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Termin 20 - dniowy, do którego można zgłaszać uwagi do projektu, został wyznaczony na 27 lutego 2017 r.

W wyniku konsultacji do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) wpłynęło łącznie 14 stanowisk od wydawców prasy, a także stowarzyszeń dziennikarskich i organizacji zrzeszających przedsiębiorców z branży prasowej i organizacji społecznych.

W toku konsultacji swoje uwagi do projektu zgłosiły: Agora S.A., Dziennik Internautów, Edipresse Polska S.A., Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Instytut Gość Media, Izba Wydawców Prasy, Konfederacja Lewiatan, PMPG Polskie Media S.A., Grupa Polska Press, Press Club Polska, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej oraz Stowarzyszenie Kreatywna Polska. Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” poinformowała, że nie zgłasza uwag do projektu.

Znaczna liczba podmiotów biorących udział w konsultacjach z zadowoleniem przyjęła inicjatywę MKiDN w zakresie nowelizacji przepisów poświęconych autoryzacji wypowiedzi udzielanej prasie. Poparcie dla kierunku proponowanych zmian wyraziły: Agora S.A., Dziennik Internautów, Edipresse Polska S.A., Instytut Gość Media, Izba Wydawców Prasy, Konfederacja Lewiatan, PMPG Polskie Media S.A. oraz Stowarzyszenie Kreatywna Polska. Pojawiły się jednak także opinie, że projekt ustawy powinien zaproponować dalej idące rozwiązania polegające na uchyleniu przepisów dotyczących autoryzacji. Stanowisko takie wyraziły: Grupa Polska Press, Press Club Polska, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich i Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej. Inicjatywa MKiDN spotkała się także z propozycjami zmian lub przeredagowania projektowanych przepisów.

Biorące udział w konsultacjach publicznych podmioty (jw.) wskazujące na konieczność uchylenia przepisów dotyczących autoryzacji, argumentowały, że wynikające z ustawy obowiązki zachowania szczególnej staranności i rzetelności, a także działania zgodnego z etyką zawodową stanowią wystarczające gwarancje rzetelnego publikowania wypowiedzi udzielanych prasie.

Z drugiej strony pojawiła się opinia (Izba Wydawców Prasy), zgodnie z którą autoryzacja stanowi element kontroli rzetelności dziennikarstwa i realizuje prawo osoby udzielającej wywiadu do przedstawienia swojego stanowiska, zgodnie z jej intencją.

W ocenie MKiDN autoryzacja zapewnia ochronę praw osób udzielających wypowiedzi dla prasy, ale także zapewnia ochronę dziennikarza przed ewentualnymi roszczeniami osób

udzielających wypowiedzi. Po uzyskaniu autoryzacji lub upływie czasu na jej udzielenie osoba taka pozbawiona będzie bowiem roszczeń w stosunku do dziennikarza.

Do projektu wprowadzono wiele poprawek szczegółowych, które mają na celu ułatwienie pracy dziennikarza, ograniczenie zakresu odpowiedzialności (wprowadzenie odpowiedzialności wykroczeniowej), a także wyeliminowania prawdopodobieństwa wykorzystywania instytucji autoryzacji do blokowania publikacji prasowych.

W toku konsultacji pojawiły się postulaty dodatkowego podkreślenia, że autoryzacja jest prawem osoby udzielającej wywiadu (Edipresse Polska S.A., Konfederacja Lewiatan). Dziennikarz nie powinien więc uzyskiwać autoryzacji w każdym przypadku, a jedynie w sytuacjach, w których rozmówca chce z tego prawa skorzystać. W związku z tym wprowadzono do projektu przepis ust. 2 art. 14a, zgodnie z którym dziennikarz ma obowiązek poinformować osobę udzielającą wypowiedzi o prawie do autoryzacji, a jeśli osoba ta chce skorzystać ze swojego prawa, musi zgłosić to dziennikarzowi niezwłocznie po udzieleniu informacji.

Zdecydowana większość podmiotów biorących udział w konsultacjach publicznych podkreśliła, że z uwagi na obecny kształt mediów informacje mają krótką „żywołność”, zaproponowane w projekcie terminy na udzielenie autoryzacji są zbyt długie. Podnoszono, że zaproponowane terminy mogą przyczynić się do nieuzasadnionego spowolnienia przepływu informacji (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Izba Wydawców Prasy, Agora S.A., Edipresse Polska S.A., Konfederacja Lewiatan, Stowarzyszenie Kreatywna Polska). Uwagi te zostały uwzględnione poprzez skrócenie terminów do 6 godzin dla dzienników oraz 24 godzin dla czasopism. Nie zdecydowano się jednak na wprowadzenie szczegółowej regulacji dla prasy wydawanej w formie elektronicznej – prasa ta powinna być traktowana na równi z prasą tradycyjną.

Podnoszono także brak konieczności uzyskiwania autoryzacji wypowiedzi, które zostały wygłoszone publicznie np. na konferencji prasowej. Stanowisko takie zaprezentowały: Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Press Club Polska, Polska Press Grupa. Pierwotna propozycja MKiDN zakładała, że nie ma obowiązku uzyskania autoryzacji wypowiedzi, która została już wcześniej opublikowana. W wyniku konsultacji rozszerzono wyjątek, o którym mowa w projektowanym art. 14a ust. 1, na wszelkie wypowiedzi wygłoszone publicznie.

Niektóre podmioty biorące udział w konsultacjach podniosły, że przy zaproponowanym brzmieniu art. 14a ust. 5 (obecnie ust. 6) możliwe będzie blokowanie wypowiedzi przez odmowę dokonania autoryzacji (Polska Press Grupa, Press Club Polska, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, PMPG Polskie Media S.A., Konfederacja Lewiatan, Dziennik Internautów, Agora S.A., Izba Wydawców Prasy). Wskazywano przy tym, że ustawa nie precyzuje przesłanek, które umożliwiłyby dokonanie odmowy autoryzacji, a więc odmowa byłaby możliwa w każdym przypadku. Podnoszono także, że próba istotnej zmiany wypowiedzi powinna być traktowana tak samo jak przekroczenie terminu. Wobec powyższego zaproponowano modyfikację art. 14a ust. 5 (obecnie ust. 6) pierwotnego projektu poprzez wskazanie, że publikacja jest możliwa w przypadku niedokonania autoryzacji w terminie lub

odmowy jej udzielenia. Tym samym przekazanie przez osobę udzielającą informacji nowych pytań, a także przekazanie nowych informacji lub odpowiedzi, a także zmiana kolejności wypowiedzi jako działania nie stanowiące autoryzacji, będą traktowane jak „niedokonanie autoryzacji” w rozumieniu pierwotnego ust. 5. Dziennikarz będzie więc miał prawo do opublikowania pierwotnej wypowiedzi osoby udzielającej informacji.

Zgłoszono także szereg uwag dotyczących odpowiedzialności wykroczeniowej za brak umożliwienia autoryzacji (Izba Wydawców Prasy, Agora S.A., Edipresse Polska S.A., Konfederacja Lewiatan, PMPG Polskie Media S.A., Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich). Nie można zgodzić się z argumentacją, że odpowiedzialność taka jest zbliżona do odpowiedzialności karnej, nadal jest sankcją represyjną wiążącą się ze stygmatyzacją społeczną osoby obwinionej. Odpowiedzialność wykroczeniowa ma bowiem znacznie łagodniejszy charakter niż odpowiedzialność karna.

W kontekście odpowiedzialności wykroczeniowej podnoszono także, że nie powinna być ona nakładana na dziennikarza, który co prawda nie umożliwi dokonania autoryzacji, ale opublikuje wypowiedź w pełni zgodną z udzieloną informacją (Press Club Polska, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Polska Press Grupa, Izba Wydawców Prasy, Edipresse Polska S.A., Helsińska Fundacja Praw Człowieka). Uwaga ta została uwzględniona w projekcie ustawy przez wprowadzenie projektowanego ust. 2 w art. 49b, zgodnie z którym nie będzie podlegał karze ten, kto dokonuje publikacji dosłownie cytowanej wypowiedzi.

Do projektu ustawy zgłoszono także szereg uwag o charakterze redakcyjnym i porządkowym, które co do zasady zostały uwzględnione w toku konsultacji.